

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKIK W KRAKOWIE**

Pl. Szczepański 5, 31-011 Kraków
Tel./fax (0-12) 421-75-79, 421-74-98,

E-mail: krakow@uokik.gov.pl

RKR-61-4/11/AGW- /11

Kraków, dnia 20 września 2011r.

DECYZJA Nr RKR - 37/2011

- I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4 i 5 tej ustawy, po przeprowadzeniu – wszczętego z urzędu - postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów bezprawne, godzące w interesy konsumentów działania Holiday Travel Center Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, polegających na stosowaniu niedozwolonych postanowień umownych, wpisanych na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru postanowień uznanych za niedozwolone, tj:

- 1) Stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą „Umowa Członkowska” postanowienia o treści: „*Niniejszym jako pełnomocnik oraz w imieniu własnym, akceptujemy powyżej wynegocjowane warunki uczestnictwa.*” (§ 5 zdanie ostatnie wzorca) - wpisanego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 881;
- 2) Stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą „Golden Vacation Club UMOWA” postanowienia o treści: „*Niniejszym akceptujemy powyżej wynegocjowane dwustronnie warunki uczestnictwa.*” - wpisanego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 881;

oraz **stwierdza się zaniechanie** ich stosowania z dniem 16 lutego 2011r.

- II. Na podstawie art. 26 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4 i 5 tej ustawy, po przeprowadzeniu – wszczętego z urzędu - postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów bezprawne, godzące w interesy konsumentów działania Holiday Travel Center Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, polegające na stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą: „Golden Vacation Club UMOWA” niedozwolonego postanowienia umownego, wpisanego na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru postanowień uznanych za niedozwolone, tj. postanowienia o treści „*Niezbędne koszty zawarcia umowy: 500,- EUR.*” (§ 3 wzorca umowy) - wpisanego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 101

oraz **nakazuje się zaniechania** jej stosowania.

- III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4 i 5 tej, po przeprowadzeniu – wszczętego z urzędu - postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na Holiday Travel Center Sp. z o.o z siedzibą w Warszawie, karę pieniężną w wysokości:

1. **722 zł** (słownie: siedemset dwadzieścia dwa złote), płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i ust 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w pkt I niniejszej decyzji
2. **5.890 zł** (słownie: pięć tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt złotych), płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i ust 2 pkt 1 o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w pkt II niniejszej decyzji.

- IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 4 i 5 tej ustawy, po przeprowadzeniu – wszczętego z urzędu – postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

obciąża się Holiday Travel Center Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **33,80 zł** (słownie: trzydzieści trzy złote osiemdziesiąt groszy) w terminie **14 dni** od uprawomocnienia się decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 15.06.2010r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - zwany dalej „Prezesem UOKIK”- wszczął z urzędu, w związku ze skargą konsumentką postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy warunki umów zawieranych w obrocie z konsumentami przez Holiday Travel Center Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – zwaną dalej „Spółką” - nie naruszają chronionych prawem interesów konsumentów, tj. czy są zgodne z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz przepisami kodeksu cywilnego dotyczącymi wzorców umów. W toku postępowania ustalono, że wskazana Spółka świadczy usługi sprzedaży pobytu w ośrodkach wypoczynkowych, a ponadto dokonano analizy stosowanych przez nią wzorców umów.

Przeprowadzone postępowanie wykazało, że stosowane przez Spółkę są następujące wzorce umów:

- „Umowa Członkowska” (umowy na korzystanie z apartamentów wypoczynkowych zawierane na okres krótszy niż 3 lata),
- „*Golden Vacation Club UMOWA*” (umowy *timesharingu*),

- „Ogólne Warunki Umowy”

zawierają postanowienia wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. – zwanego dalej „Rejestrem” - które mogą prowadzić do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) - zwanej dalej „ustawą o ochronie (...)”.

Mając powyższe na uwadze, postanowieniem nr RKR-7/2011 z dnia 12.01.2011r. Prezes UOKIK wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Holiday Travel Center Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...), polegających na stosowaniu we wskazanych wyżej wzorcach umów wykorzystywanych przez przedsiębiorcę w obrocie konsumenckich postanowień umownych wpisanych na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, tj.:

1. we wzorcu umowy pod nazwą „Umowa Członkowska” postanowienia o treści: *„Niniejszym jako pełnomocnik oraz w imieniu własnym, akceptujemy powyżej wynegocjowane warunki uczestnictwa.”* - wpisanego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 881;
2. we wzorcu umowy pod nazwą „Golden Vacation Club UMOWA” postanowienia o treści: *„Niniejszym akceptujemy powyżej wynegocjowane dwustronnie warunki uczestnictwa.”* - wpisanego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 881;
3. wzorcu regulaminu pod nazwą „Golden Vacation Club UMOWA”, postanowienia o treści: *„Niezbędne koszty zawarcia umowy: 500,- EUR.”* (§ 3 wzorca umowy) - wpisanego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 101

W odpowiedzi na przedstawione zarzuty z dnia 2.02.2011r. Spółka oświadczyła, że nie uznaje postanowień zacytowanych w pkt I i II postanowienia nr RKR-7/2011 o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów za tożsame z postanowieniem wpisanym pod numerem 881 w Rejestrze, ale jednocześnie zobowiązała się do zmiany treści tych zapisów do dnia 15.02.2011r. Odnośnie zarzutu zawartego w pkt III postanowienia Spółka podniosła, że ustawa z dnia 13 lipca 2000r. o ochronie nabywców prawa korzystania z budynku lub pomieszczenia mieszkalnego w oznaczonym czasie w każdym roku oraz o zmianie ustaw Kodeks cywilny, Kodeks wykroczeń i ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 74, poz. 855 z późn. zm.) ustawa o ochronie nabywców prawa (...) – zwana dalej „ustawą o ochronie nabywców prawa (...)” - gwarantuje nabywcy prawo do odstąpienia od zawartej umowy w terminie 10 dni od jej zawarcia, o czym konsument jest informowany. Ustosunkowując się do zarzutu nakładania na konsumenta obowiązku zapłaty określonej kwoty jako ekwiwalentu niezbędnych kosztów zawarcia umowy Spółka wskazała, że kwota ta jest – pomimo umownej klauzuli - każdorazowo negocjowana z konsumentami i nie jest stała. W dniu 2.03.2011r. wpłynęło do Prezesa UOKIK pismo Spółki z informacją, że kwestionowane klauzule w pkt I i II postanowienia o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostały zmienione i otrzymały następujące brzmienie: *„Oświadczam, że zapoznałem się z treścią umowy i akceptuję ją poniższym podpisem.”*

Przedsiębiorca został również wezwany od przedłożenia kopii umów zawartych w 2010r. według wzorca „Golden Vacation Club UMOWA” dla każdej kwoty określonej jako „niezbędne koszty zawarcia umowy”. W odpowiedzi Spółka przesłała kopie umów z lat 2009-2011, z których wynika, że wynosiły one kolejno: 200 EUR (w 2010r.), 300 EUR (w 2011r.) lub 400 EUR (w 2009r. i 2011r.). Pismami z dnia 1.03.2011r., 25.03.2011r, 15.06.2011r. oraz z dnia 6.07.2011r. organ prowadzący postępowanie wezwał Spółkę do przedłożenia kopii umów, w których koszty te wynoszą 500 EUR. Kopie umów nie zostały dostarczone do akt sprawy.

Prezes UOKIK ustalił następujący stan faktyczny:

Holiday Travel Center Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług pobytu w ośrodkach oraz apartamentach wypoczynkowych na podstawie wpisu w Sądzie Rejonowym dla m. St. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000153615. Zakres prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej obejmuje m.in. sprzedaż pobytów w ośrodkach oraz apartamentach wypoczynkowych.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, że w kontaktach z klientami, w tym konsumentami, Spółka posługuje się sporządzonym w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wzorcem umowy pod nazwą „Umowa Członkowska” na korzystanie z apartamentów Klubu Viva Club na okres krótszy niż 3 lata oraz „Golden Vacation Club UMOWA” na korzystanie z apartamentów wakacyjnych na okres powyżej 3 lat (umowy timesharingu). Ponadto w kontaktach z klientami Spółka posługuje się regulaminem świadczenia usług „Ogólne Warunki”, który stanowi integralną część zawieranych umów.

Analiza wskazanego wyżej dokumentów pozwoliła na postawienie Spółce zarzutu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez zamieszczenie w we wspomnianym wzorcu umowy pod nazwą postanowień, o następującej treści:

1. „*Niniejszym jako pełnomocnik oraz w imieniu własnym, akceptujemy powyżej wynegocjowane warunki uczestnictwa.*” ;
2. „*Niniejszym akceptujemy powyżej wynegocjowane dwustronnie warunki uczestnictwa.*”
3. „*Niezbędne koszty zawarcia umowy: 500,- EUR.*”

W tym miejscu należy zauważyć, iż do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone zostały wpisane, na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c., postanowienia, które są tożsame z przedmiotowymi klauzulami zakwestionowanymi przez Prezesa UOKIK. Są to postanowienia o następującej treści (wg numeracji w sentencji decyzji):

- „*Oświadczam, że zapoznałem się i wynegocjowałem treść niniejszej umowy*” (wpis nr 881 dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 20.07.2006r., sygn. akt XVII Amc 9/06),
- „*Koszt odstąpienia od umowy w ustawowym dziesięciodniowym terminie równy jest niezbędnemu kosztowi zawarcia umowy, określonego w Umownie Sprzedaży Timeshare i wynosi równowartość 500 EUR, liczoną wg średniego kursu dnia NBP zawartego w*

Prospekcie Informacyjnym – Świat Wakacji RCI” (wpis nr 101 dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 11.04.2004r., sygn. akt XVII Amc 244/08),

Mając powyższe ustalenia na uwadze Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Treść art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie (...) ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Niniejsze postępowanie dotyczy treści Regulaminu stosowanego przez przedsiębiorcę wobec nieograniczonego kręgu adresatów, tj. wszystkich zainteresowanych ich treścią aktualnych i potencjalnych klientów przedsiębiorcy, którym - na gruncie art. 4 ust. 12 ustawy o ochronie (...) - przysługuje status konsumenta. Zdaniem Prezesa UOKiK rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub mogliby być klientami Spółki. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKiK działań przewidzianych w ustawie o ochronie (...). W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy cytowanej ustawy o ochronie (...), a dotyczące jej postępowanie prowadzone było w interesie publicznym.

Stosownie do treści art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów należy rozumieć godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Aby możliwe było stwierdzenie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, niezbędne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

1. działania przedsiębiorcy winny mieć bezprawny charakter, tzn. być sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, a jednocześnie
2. działania te muszą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Odnosząc się do pierwszej z przesłanek art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...), tj. bezprawności działań przedsiębiorcy, stwierdzić należy, iż bezprawność rozumie się jako sprzeczność zachowania danego podmiotu z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Chodzi tu mianowicie o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, jako całością. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tzn. niezależnym od wystąpienia szkody, czy zaistnienia zamiaru po stronie podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Podkreślenia wymaga okoliczność, że przepisy cytowanej ustawy nie definiują pojęcia bezprawności działań przedsiębiorcy, na co zwrócił uwagę Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwany dalej „SOKiK” w wyroku z dnia 23 czerwca 2006r. (sygn. akt XVII Ama 32/05), stwierdzając, iż art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 z późn. zm.) – którego odpowiednikiem w ustawie o ochronie (...) z dnia 16 lutego 2007r. jest art. 24 ust. 2 – nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż

dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem. Niemniej, ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w jednym przypadku wprost identyfikuje działanie przedsiębiorcy jako bezprawne – mianowicie, działanie polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK, co SOKiK potwierdził w innym wyroku z dnia 25 marca 2004r. (sygn. akt XVII Ama 51/03), stwierdzając, że można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowny zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi wystarczającą przesłankę do stwierdzenia bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Do stwierdzenia praktyki, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa UOKiK rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Pokreślenia wymaga, że wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje SOKiK i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa UOKiK, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych, tj. stosowanych także przez innych przedsiębiorców. Prezes UOKiK może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też nie. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2005r. (sygn. akt VI ACa 760/05) wskazał, że zgodnie z art. 23 a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 z późn. zm.) praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez ten podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Sąd wskazał też, że naruszenie interesów konsumentów może nastąpić w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne wpisane do rejestru, przy czym wpis do rejestru związany jest z działaniami innych kontrahentów konsumentów. Analogicznie orzekł Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 29 września 2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), gdzie powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003r. (sygn. akt III CZP 95/03), stwierdził, że wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma - zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c. - od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Zgodnie ze stanowiskiem SOKiK wyrażonym w wyroku z dnia 25 maja 2005r. (sygn. akt XVII Ama

46/04) dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do Rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Takie stanowisko zajął także Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a uokik [obecnie art. 24 – przyp. własny UOKIK] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przedstawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a uokik znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)”. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Odnosząc się do drugiej przesłanki, tj. naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, stwierdzić należy, iż ustawa o ochronie (...) nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stwierdzając jedynie w treści art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle - powołanego na początku uzasadnienia prawnego niniejszej decyzji - art. 1 ust. 1 ustawy należy przyjąć, że ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta przedsiębiorcy – czyli konsumenta. Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 września 2003r. (sygn.: I CKN 504/01) stwierdził, iż nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów. Oceniane w niniejszej decyzji działania Spółki odnoszą się do wszystkich jego aktualnych i przyszłych (potencjalnych) klientów, a zatem dotyczą zbiorowych interesów konsumentów.

Ad pkt I.1 i I.2 sentencji decyzji

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że zakwestionowane przez Prezesa UOKIK zapisy wzorców umów stosowanych przez przedsiębiorcę przy świadczeniu usług, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami SOKIK wymienionymi w niniejszej decyzji i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

- „Niniejszym jako pełnomocnik oraz w imieniu własnym, akceptujemy powyżej wynegocjowane warunki uczestnictwa.” oraz
- „Niniejszym akceptujemy powyżej wynegocjowane dwustronnie warunki uczestnictwa.”

są tożsame z treścią postanowienia wpisanego do Rejestru pod pozycją 881 o treści: „Oświadczam, że zapoznałem się i wynegocjowałem treść niniejszej umowy”.

Poprzez kwestionowane postanowienie przedsiębiorca - który przedstawia wzorzec do podpisu - stara się przerzucić na drugą stronę ciężar dowodu, iż dany wzorzec został uzgodniony indywidualnie, a zatem nie podlega dyspozycji art. 385¹ § 1 k.c. Takie ukształtowanie przedmiotowego postanowienia należy uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco naruszające interesy konsumentów. Argumenty te zostały podkreślone w uzasadnieniu wspomnianego orzeczenia z dnia 20.07.2006r. i można je bezpośrednio odnieść do postanowienia kwestionowanego w niniejszej sprawie. Analiza porównawcza postanowień stosowanych przez Spółkę i wskazanego postanowienia wpisanego do Rejestru pozwala stwierdzić, że postanowienia te w ten sam sposób kształtują stosunki między stronami umowy wymuszając na konsumentach stwierdzenie, że wynegocjowali oni treść umowy. Mając na uwadze powyższe, wskazać należy, na tożsamość treści porównywanych klauzul, której nie naruszają odmienności wynikające z użytych zwrotów i wyrazów. W toku postępowania Spółka wskazała, iż od dnia 16 lutego 2011 r. w stosowanych wzorcach umów treść przedmiotowych klauzul została zastąpiona nowym postanowieniem o treści: *"Oświadczam, że zapoznałem się z treścią umowy i akceptuję ją poniższym podpisem."*

8

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy w sprawie, Prezes UOKIK uznał, że zostały spełnione wszystkie przesłanki konieczne do zakwalifikowania działań przedsiębiorcy jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

Stosownie do treści przepisu art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...) w przypadku, gdy przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24, Prezes UOKIK wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Za datę zaniechania stosowania ww. praktyk należy przyjąć datę 16 lutego 2011r., ponieważ taką datę posiada pismo, w którym Spółka przedstawiła nowe brzmienie kwestionowanych postanowień. Z kopii umów przesłanych przez Spółkę pismem z dnia 13.04.2011r. wynika, że nowy zapis znalazł się w umowach zawieranych w lutym i marcu 2011r., co uzasadnia przyjęcie daty 16 lutego 2011r. za datę zaniechania stosowania przedmiotowej praktyki.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zgodnie z którymi przedsiębiorca naruszył zbiorowe interesy konsumentów oraz okoliczność, iż w trakcie trwania postępowania w przedmiotowej sprawie zaprzestał stosowania kwestionowanych postanowień, co zostało potwierdzone w toku postępowania, orzeczono jak w pkt I sentencji.

Ad II sentencji decyzji

W ocenie Prezesa UOKIK postanowienie wskazane w pkt II sentencji decyzji o treści: *„Niezbędne koszty zawarcia umowy: 500,- EUR.”* jest tożsame z treścią postanowienia wpisanego do Rejestru pod pozycją 101 o treści: *„Koszt odstąpienia od umowy w ustawowym dziesięciodniowym terminie równy jest niezbędnemu kosztowi zawarcia umowy, określonego w Umownie Sprzedaży Timeshare i wynosi równowartość 500 EUR, liczoną wg średniego kursu dnia NBP zawartego w Prospekcie Informacyjnym – Świat Wakacji RCI.”*

Analizowane postanowienie jest niewątpliwie tożsame z postanowieniem wpisanym do Rejestru, albowiem istotą abuzywności w obydwóch przypadkach jest zastrzeżenie przez Spółkę zryczałtowanej kwoty tytułem niezbędnych kosztów zawarcia umowy w wysokości równowartości 500 euro. Spółka bowiem w § I wzorca umowy pod nazwą *„Ogólne Warunki Umowy”* zamieściła postanowienie *„Od czynności tej Nabywcy mają prawo odstąpić, składając HTC w tym zakresie stosowne oświadczenie woli z zachowaniem formy pisemnej w terminie 10 dni od daty zawarcia tej umowy (...) Odstąpienie od Umowy w tym terminie, stwarza bezwarunkowy obowiązek zapłaty na rzecz HTC indywidualnie wynegocjowanych „Niezbędnych kosztów zawarcia umowy”,* jednakże w tym wzorcu nie określiła wysokości tych kosztów. Uczyniła to dopiero we wzorcu *„Golden Vacation Club UMOWA”* zamieszczając kwestionowane postanowienie *„Niezbędne koszty zawarcia umowy: 500,- EUR.”*. Oceniając zatem powyższe postanowienia, stwierdzić należy, że pierwotne postanowienie - uznane przez SOKIK za niedozwolone - zostało wprowadzone przez Spółkę rozdzielone i zamieszczone w dwóch wzorcach umowy, które jednak muszą być stosowane łącznie. Oznacza to, iż kwestionowane przez Prezesa postanowienie określające wysokość niezbędnych kosztów zawarcia umowy na kwotę 500 euro jest de facto tożsame z postanowieniem wpisanym do Rejestru.

Wprawdzie Spółka w trakcie postępowania w piśmie z dnia 2.02.2011r. wyjaśniła, że zastrzeżenie znajdujące się w *„Ogólnych Warunkach Umów”* dopuszczające możliwość pobrania lub żądania zapłaty kosztów zawarcia umowy jest możliwe na podstawie ustawy o

ochronie nabywców prawa (...), a wysokość tych kosztów jest każdorazowo negocjowana z konsumentem i zależy od jego umiejętności negocjacyjnych, ceny, sposobu płatności i tym samym kwota ta nie jest stała. W toku postępowania Spółka została wezwana do dostarczenia kopii umów zawartych z konsumentami w 2010r. dla każdej kwoty „niezbędnych kosztów zawarcia umowy”. Pismem z dnia 13.04.2011r. Spółka przedłożyła:

- jedną kopię umowy zawartej w 2009r., w której niezbędne koszty zawarcia umowy zostały określone na poziomie 200 EUR,
- 4 kopie umów zawartych w 2009r., w których niezbędne koszty zawarcia umowy zostały określone na poziomie 400 EUR - dwie kopie umów zawartych w 2010r., w których niezbędne koszty zawarcia umowy zostały określone na poziomie 200 EUR,
- dwie kopie umów zawartych w 2011r., w których niezbędne koszty zawarcia umowy zostały określone na poziomie 400 EUR,
- dwie kopie umów zawartych w 2011r., w których niezbędne koszty zawarcia umowy zostały określone na poziomie 300 EUR.

Spółka wprawdzie nie przedłożyła żadnej kopii umowy, w której kwota niezbędnych kosztów zawarcia umowy byłaby ustalona na wysokości 500 EUR, jednakże w toku prowadzonego postępowania do Prezesa UOKiK wpłynęło w dniu 20.12.2010r. kolejne zawiadomienie o podejrzeniu stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, do którego była dołączona kopia umowy timesharingu zawartej w dniu 12.09.2010r. z kwotą „niezbędnych kosztów umowy” ustaloną w wysokości 500 EUR.

Wymienione w sentencji decyzji postanowienie wpisane do Rejestru zostało uznane za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 14.01.2004r. (sygn. akt XVII AmC 4/03) i wpisane do prowadzonego przez Prezesa UOKiK Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone pod numerem 101. W przywołanym wyroku uznano, iż przedmiotowe postanowienie narusza art. 385¹ § 1 k.c. ponieważ zawiera niedozwolone odstępstwo od reguły przewidzianej w art. 494 k.c. Zgodnie z tym przepisem strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy – może żądać nie tylko tego co świadczyła, lecz również naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania. SOKiK stwierdził, że przedsiębiorca może żądać zapłaty wskazanej kwoty tylko wówczas, gdy wykaze, że rzeczywiście spełnione przez niego świadczenie było tej wysokości. W razie odstąpienia przez konsumenta od umowy przedsiębiorca jest uprawniony do żądania zwrotu kosztów poniesionych przez niego w związku z wydatkami dokonanyymi w celu realizacji umowy, jednakże wysokość tej kwoty nie może abstrahować od rzeczywistych kosztów poniesionych przez przedsiębiorcę. Należy przychylić się do twierdzenia, że koszty te mogą być różnej wysokości w zależności od tego, w którym momencie konsument decyduje się na odstąpienie od zawartej umowy. Natomiast niedozwolone jest stosowanie postanowień, które przewidują obowiązek zapłaty przez konsumenta kosztów w sztywno określonych w wysokości oderwanej od faktycznych wydatków poniesionych przez przedsiębiorcę.

Również w innych wyrokach dotyczących turystyki SOKiK (vide: wyrok z dnia 20.02.2007r., sygn. XVII Amc 50/06) uznał, iż „przedsiębiorca ma prawo do potrącenia kosztów w przypadku rezygnacji konsumenta z umowy. Kwota podlegająca potrąceniu powinna jednak zostać ustalona, w oparciu o indywidualne rozliczenia z konsumentem z uwzględnieniem rzeczywistej straty poniesionej przez pozwanego”. W uzasadnieniu wyroku z dnia 10.11.2004r. (sygn. akt XVII Amc 80/03) Sąd uznał abuzywność takiego postanowienia, podkreślając, że takie zapisy umowne przyznają organizatorowi prawo do potrącania w dowolny sposób całości lub części świadczenia uiszczonego przez konsumenta, w związku z jego rezygnacją z umowy oraz zwrócił uwagę na naruszenie zasady ekwiwalentności

świadczeń stron umowy poprzez nierównomierne rozłożenie ich praw i obowiązków, skoro organizator uprawniony jest do zatrzymania części lub całości świadczenia konsumenta, a sam zwolniony jest z własnego świadczenia. Kwoty potrącane przez organizatora uznane zostały też za rażąco wygórowane odstępnę, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że organizator może taką ofertę sprzedać i nie ponieść z tego tytułu żadnej straty. SOKiK uznał, że organizator ma prawo potrącenia kosztów, ale powinny być one udokumentowane i związane z koniecznością indywidualnych rozliczeń, a konsument winien zatem otrzymać zwrot tej części świadczeń, która pozostała po odliczeniu rzeczywiście poniesionych kosztów.

Zauważyć również należy, że do umów korzystania z budynku lub pomieszczenia mieszkalnego w oznaczonym czasie w każdym roku zawieranych na co najmniej 3 lata (tzw. umowy timesharingu) stosowanych przez przedsiębiorcę zastosowanie ma w/w ustawa o ochronie nabywców prawa (...). Regulacja ta w art. 7 ust. 2 przyznaje konsumentowi prawo do odstąpienia od umowy bez podawania przyczyny w terminie 10 dni od doręczenia dokumentu umowy z zastrzeżeniem zwrotu przedsiębiorcy kosztów niezbędnych do zawarcia umowy. W wyroku z dnia 23 marca 2005r. (sygn. I CK 586/04) Sąd Najwyższy stwierdził: *„Dopuszczalność umownego zobowiązania się nabywcy na wypadek odstąpienia od umowy do zwrotu kosztów niezbędnych do jej zawarcia nie oznacza dopuszczalności zobowiązania do zwrotu dowolnie oznaczonej kwoty, przepisy art. 7 ust. 1 i 2 ustawy wyłączają bowiem w zakresie w nich uregulowanych zasadę swobody kształtowania umów wyrażoną w art. 385¹ § 1 k.c. (...) nałożenie we wzorcu umowy na konsumenta obowiązku zapłaty kwoty pieniężnej i to w znacznej wysokości, w razie skorzystania przez niego z prawa przyznanego mu w ustawie, jest sprzeczne zarówno z ustawą, jak i dobrymi obyczajami, gdyż zmierza do ograniczenia ustawowego prawa konsumenta, czyniąc ekonomicznie nieopłacalnym korzystanie z tego prawa.”*

Analiza treści klauzuli stosowanej przez przedsiębiorcę wskazuje, iż na jej podstawie przedsiębiorca określa ogólnie niezbędne koszty zawarcia umowy, które konsument musi uiścić w razie odstąpienia od umowy w terminie 10 dni bez podawania przyczyny. Bez znaczenia pozostaje praktyka przedsiębiorcy, że kwoty te są za każdym razem ustalane z konsumentem przy podpisywaniu umowy, gdyż zgodnie z orzecznictwem SOKiK oraz Sądu Najwyższego kwoty te nie mogą zostać ustalone w oderwaniu od rzeczywistych kosztów poniesionych przez przedsiębiorcę ani ustalone przez strony z racji wyłączenia przez art. 7 ust. 2 ustawy o timesharingu zasady swobody kształtowania umów w tym zakresie. W razie skorzystania przez konsumenta z uprawnienia do odstąpienia od umowy w terminie 10 dni przedsiębiorca musi wykazać jakie poniósł koszty, które pozostają w normalnym związku przyczynowym z zawarciem umowy oraz że były niezbędne do jej zawarcia. Ustalenie tych kosztów na etapie zawierania umowy nie jest możliwe, tym bardziej nie jest możliwe ustalenie tych kosztów w drodze negocjacji z konsumentem. W niniejszej sprawie skutkiem zastosowania przez przedsiębiorcę przedmiotowej klauzuli jest przerzucenie na konsumentów ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej, co należy uznać za działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy ekonomiczne konsumentów. Mając powyższe na uwadze należy uznać, iż treść analizowanego postanowienia stosowanego przez Spółkę – mimo pewnych różnic semantycznych - jest tożsama z treścią klauzuli wpisanej do Rejestru pod poz. 101.

Wykazanie zaistnienia przesłanek, skutkujących uznaniem, że działanie przedsiębiorcy polegające na stosowaniu w obrocie z konsumentami wzorców umów

zawierających postanowienia, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c., skutkuje stwierdzeniem stosowania przez niego praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 powoływanej ustawy o ochronie (...).

Reasumując, Prezes UOKIK uznał, że zostały spełnione wszystkie przesłanki konieczne do zakwalifikowania działań przedsiębiorcy jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...). Stosownie do treści przepisu art. 26 ustawy o ochronie (...) w przypadku, gdy przedsiębiorca nie zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24, Prezes UOKIK wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania. Mając na uwadze powyższe ustalenia, zgodnie z którymi przedsiębiorca naruszył zbiorowe interesy konsumentów oraz okoliczność, iż w trakcie trwania postępowania w przedmiotowej sprawie nie zaprzestał stosowania kwestionowanych postanowień, co zostało potwierdzone w toku postępowania, orzeczono jak w pkt II sentencji.

Ad. III sentencji decyzji

Zgodnie z art.106 ust.1 pkt 4 ustawy o ochronie (...), Prezes UOKIK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24. Z treści powyższego przepisu wynika, iż w/w kara ma charakter fakultatywny, a zatem do Prezesa UOKIK należy - w ramach uznania administracyjnego - decyzja w sprawie zasadności nałożenia kary pieniężnej w danej sprawie. Wprawdzie ustawa o ochronie (...) nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary, jednakże w jej art. 111 zostało wskazane, że ustalając wysokość kary Prezes UOKIK winien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Ustalając wysokość kary pieniężnej w decyzjach stwierdzających naruszenie zakazów określonych w ustawie o ochronie (...), należy zatem uwzględnić wagę tego naruszenia, rozmiar skutków stosowanej praktyki ograniczającej konkurencję, bądź praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, jak również zaistniałe okoliczności obciążające i łagodzące.

Kara nakładana przez Prezesa UOKIK na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianego zachowania. Spółka, jako profesjonalista powinien wiedzieć, że określając warunki umowne nie może stosować klauzul uznanych za abuzywne, ani w żaden inny sposób godzić w interesy konsumentów. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania, tak aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji. W opinii Prezesa UOKIK należy podkreślić aspekt edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on spodziewany skutek na przyszłość. Poza wymiarem indywidualnym kary należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstraszącą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku.

Pierwsza kara pieniężna jest nakładana w związku ze stosowaniem przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się w obrocie konsumenckim klauzulą tożsamą z postanowieniem wpisanym do rejestru

postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Podstawą obliczenia wysokości niniejszej kary jest przychód osiągnięty przez Spółkę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, tj. w 2010r. Wg zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy 2010 (CIT-8), przychody Spółki w 2010r. wyniosły 2.677.313,27 zł. Stosownie do treści przepisu art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie (...), maksymalna kara nakładana na przedsiębiorcę może stanowić 10 % jego przychodów, co w niniejszej sprawie daje kwotę 267.731,32 zł.

Ustalenie wysokości kary w analizowanej sprawie ma charakter wieloetapowy, co spowodowane jest zaistnieniem licznych okoliczności mających wpływ na tę wysokość. Ustalając wymiar kary pieniężnej w pierwszej kolejności Prezes UOKiK dokonał oceny wagi stwierdzonych praktyk i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych wyliczeń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wymiar kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej. W powyższym kontekście wzięto pod uwagę, iż naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polega na stosowaniu niedozwolonych postanowień umownych, wpisanych do publicznie i powszechnie dostępnego Rejestru niedozwolonych postanowień umownych, prowadzonego przez Prezesa UOKiK.

Kwestionowane klauzule to zapisy, które przerzucają na konsumenta ciężar dowodu, że stosowany przez przedsiębiorcę wzorec umowy został z nim indywidualnie uzgodniony a zatem nie podlega dyspozycji art. 385¹ § 1 k.c. W rezultacie stosowania przez Spółkę tych postanowień, konsument mógł pozostawać w błędnym przekonaniu, iż miał rzeczywisty wpływ na treść postanowień umowy, a więc nie zawiera ona niezgodnionych indywidualnie zapisów. Jednocześnie uwzględnić także należy, że ich stosowanie mogło rodzić zagrożenie dla niektórych konsumentów, utrudniając im dochodzenie roszczeń. Uwzględniając powyższe, wskazane postanowienia należało zaklasyfikować, jako zapisy o stosunkowo niedużej szkodliwości.

Rozważane w niniejszej decyzji zachowanie przedsiębiorcy wiązało się z działalnością dotyczącą rozpowszechnionych usług, co powodowało, że tym większa ilość osób mogła być zagrożona wskutek jego oddziaływania. Jednocześnie stwierdzić należy, że ujawniały się one na rynku, na którym występuje kilka podmiotów oferujących swe usługi, co powodowało, że konsumenci mieli pewną swobodę przy wyborze kontrahenta i oferty. A zatem, choć usługi sprzedaży pobytu w ośrodkach wypoczynkowych należą do usług, z których konsumenci korzystają w sposób umiarkowanie powszechny, to biorąc pod uwagę możliwość wyboru innej oferty, stopień zagrożenia rozważanymi praktykami należało ocenić jako względnie umiarkowany. Na wysokość tej kwoty miał wpływ fakt, że niniejsza kara dotyczy stosowania praktyki polegającej na stosowaniu klauzuli tożsamej z postanowieniem wpisanym do rejestru, na mocy którego konsument składał oświadczenie, że wynegocjował warunki umowy zawarte w dostarczonym mu wzorcu umowy. Praktyki te były długotrwałe, gdyż trwały ponad rok (zapisy istnieją na umowach zawieranych już w 2008r.). Ostatecznie podsumowanie wagi stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pozwoliło organowi antymonopolowemu na ustalenie, iż łącznie waga naruszeń stosowanych przez przedsiębiorcę w przedmiotowej sprawie, kształtuje się na poziomie 0,03 % przychodów osiągniętych przez niego w 2010r. Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie występowały okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą jest zaniechanie stosowania kwestionowanych klauzul, natomiast okolicznością obciążającą jest ogólnopolski zasięg naruszenia wynikający ze specyfiki działalności wykonywanej przez przedsiębiorcę.

Powyższe okoliczności skutkują obniżeniem kwoty bazowej o 10%. Obliczona w ten sposób kara pieniężna z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) w zakresie opisanym w pkt I sentencji decyzji została określona w wysokości 722 zł (słownie: siedemset dwadzieścia dwa złote), co stanowi 0,027% przychodu Spółki oraz 0,27% maksymalnego wymiaru kary.

Druga kara pieniężna jest nakładana w związku ze stosowaniem przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się w obrocie konsumenckim klauzulą tożsamą z postanowieniem wpisanym do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone w wyniku powództwa wytoczonego wobec niej. Kwestionowana klauzula to zapis, który ustala „*niezbędne koszty zawarcia umowy*” w określonej wysokości już na etapie podpisywania umowy. W rezultacie stosowania przez Spółkę tego postanowienia, konsument który skorzysta z prawa do odstąpienia od umowy w ciągu 10 dni od momentu doręczenia mu dokumentu umowy bez podania przyczyny będzie musiał zwrócić Spółce owe koszty bez względu na rzeczywiste koszty poniesione przez nią. Należy uwzględnić także fakt, że stosowanie tego postanowienia mogło powodować, że wielu konsumentów nie zdecydowało się na skorzystanie z prawa do odstąpienia od umowy w obawie, że będą musieli ponieść dosyć wysokie koszty (od 200 do 500 EUR). Uwzględniając powyższe, wskazane postanowienie należało zaklasyfikować, jako zapis o dużej szkodliwości. Rozważane w niniejszej decyzji zachowanie przedsiębiorcy wiązało się z działalnością dotyczącą rozpowszechnionych usług, co powodowało, że tym większa ilość osób mogła być zagrożona wskutek jego oddziaływania. Jednocześnie stwierdzić należy, że ujawniały się one na rynku, na którym występuje kilka podmiotów oferujących swe usługi, co powodowało, że konsumenci mieli pewną swobodę przy wyborze kontrahenta i oferty. A zatem, choć usługi sprzedaży pobytu w ośrodkach wypoczynkowych, z których konsumenci korzystają w sposób umiarkowanie powszechny, to biorąc pod uwagę możliwość wyboru innej oferty, stopień zagrożenia rozważanymi praktykami należało ocenić jako względnie umiarkowany. Na wysokość tej kwoty miał wpływ fakt, że niniejsza kara dotyczy stosowania praktyki polegającej na stosowaniu klauzuli tożsamej z postanowieniem wpisanym do rejestru, na mocy którego doszło do naruszenia interesów ekonomicznych konsumentów. Praktyki te były długotrwałe, gdyż postanowienie o tożsamej treści wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod pozycją 101 zostało uznane za niedozwolone w wyniku powództwa wytoczonego w stosunku do Spółki. Ostatecznie podsumowanie wagi stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pozwoliło Prezesowi UOKiK na ustalenie, iż łącznie waga naruszeń stosowanych przez Spółkę w tym zakresie, kształtuje się na poziomie 0,1 % przychodów osiągniętych przez nią w 2010r. Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie występowały okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okoliczności łagodzących nie stwierdzono, natomiast okolicznością obciążającą jest fakt, że postanowienie nr 101 z Rejestru klauzul niedozwolonych zostało uznane za niedozwolone w wyniku powództwa wytoczonego w stosunku do Spółki oraz ogólnopolski zasięg naruszenia wynikający ze specyfiki działalności wykonywanej przez Spółkę. Powyższe okoliczności skutkują podwyższeniem kwoty bazowej o 120%. Obliczona w ten sposób kara pieniężna z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) w zakresie opisanym w pkt II sentencji decyzji została określona w wysokości 5.890 zł (słownie: pięć tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt złotych), co stanowi 0,22% przychodu Spółki oraz 2,2% maksymalnego wymiaru kary.

Nakładając niniejszą decyzją kary pieniężne za naruszenie przepisów ustawy o ochronie (...), Prezes UOKiK wziął pod uwagę, że sankcja finansowa ma charakter represyjny (nakładana jest za naruszenie ustawowych zakazów) oraz prewencyjny (ma

zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości i zniechęcać do naruszania prawa), zaś zagrożenie nią, czyli potencjalna możliwość nałożenia kary przez Prezesa UOKIK, nadaje jej charakter dyscyplinujący (vide: wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2004r., sygn. akt: III SK 31/04). Biorąc pod uwagę powyższe, kary pieniężne nałożone na Spółkę są adekwatne do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Decydując o nałożeniu kar pieniężnych i ich wysokości wzięto pod uwagę wszystkie wyżej opisane okoliczności. Orzeczona kara powinna również stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania, tak, aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji. Z drugiej strony należy też podkreślić wymiar edukacyjny i wychowawczy zastosowanych sankcji oraz wyrazić nadzieję, że odniosą one spodziewany skutek na przyszłość. Poza wymiarem indywidualnym kar, należy zwrócić uwagę na ich wymiar ogólny, funkcję odstrasżającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku. Z tych też względów orzeczono jak w pkt III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie (...) karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: **NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000**.

Kosztami postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa UOKIK ze stroną i w związku z tym postanowiono obciążyć przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości 33,80 zł (słownie: trzydzieści trzy złote osiemdziesiąt groszy). Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: **NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000**.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Krakowie (31-011 Kraków, Pl. Szczepański 5).

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie IV niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie (...) oraz art. 479³² § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 264 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie (...), przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Krakowie (31-011 Kraków, Pl. Szczepański 5).

Z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Leszek Piekarz
Dyrektor Delegatury UOKIK w Krakowie

Otrzymują:

1 x Holiday Travel Center Sp. z o.o., ul. Klarysewska 49A, 02-936 Warszawa
1 x a/a